

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 14 februari 2014

Mål nr

Ö 5079-13

KLAGANDE

MC

MOTPART

Justitiekanslern

Box 2308

103 17 Stockholm

SAKEN

Förordnande av offentlig försvarare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2013-10-08 i mål B 1535-13

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut förordnar Högsta domstolen advokaten BBC som offentlig försvarare för MC.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MC har yrkat att Högsta domstolen bifaller hans begäran om offentlig försvarare.

Justitiekanslern har yttrat sig.

SKÄL

1. MC åtalades för våldsamt motstånd under påstående om att han hade satt sig till motvärn mot ett flertal ordningsvakter i samband med att han skulle avvisas från en nattklubb. MC förnekade gärningen. Åklagaren åberopade förhör med tre ordningsvakter. I samband med att stämning utfärdades avslog tingsrätten MC begäran om att en offentlig försvarare skulle förordnas för honom. Tingsrätten fann anledning att ifrågasätta skälen för ingripandet och omständigheterna runt det. Tingsrätten ogillade därför åtalet, liksom målsägandenas yrkanden om skadestånd.
2. Åklagaren har överklagat tingsrättens dom och yrkat att hovrätten dömer MC för våldsamt motstånd i enlighet med gärningsbeskrivningen och att hovrätten bestämmer påföljden till böter. Som bevisning har åklagaren åberopat uppspelning av förhören vid tingsrätten med MC och de tre ordningsvakterna. Hovrätten har meddelat prövningstillstånd.
3. MC har i hovrätten begärt att advokaten BBC förordnas som offentlig försvarare för honom. Genom det överklagade beslutet har hovrätten avslagit hans begäran.

4. Enligt 21 kap. 3 a § andra stycket rättegångsbalken ska offentlig försvarare förordnas bl.a. om den misstänkte är i behov av försvarare med hänsyn till utredningen om brottet.

5. Bestämmelsen infördes genom en ändring i rättegångsbalken år 1984 som hade till syfte att reglerna om rätten till offentlig försvarare skulle skärpas ”något”, samtidigt som reglerna skulle ges en mera preciserad lydelse. I förarbetena till lagändringen sägs beträffande tillämpningen av bestämmelsen bl.a. följande. Den som förnekar den gärning som han eller hon är misstänkt för kan ha behov av juridisk hjälp om målet innehåller komplicerade rätts- eller bevisfrågor eller om saken gäller omfattande eller på annat sätt svåröverskådliga förhållanden. Den misstänkte bör i enklare mål kunna föra sin talan själv även om muntlig bevisning förekommer, t.ex. i mål om mindre förseelser, trafikbrott och brott i övrigt med endast böter i straffskalan. Avsaknaden av försvarare kan kompenseras genom en mer aktiv processledning från domstolens sida. Att det ska förekomma förhör med målsägande och vittnen i sådana mål utgör inte i sig ett skäl att förordna offentlig försvarare. (Se prop. 1983/84:23 s. 1 och 15 f.)

6. Straffet för våldsamt motstånd är böter eller fängelse i högst sex månader. Det händelseförlopp som ligger till grund för åtalet mot MC är relativt begränsat. Händelseförloppet är emellertid inte helt okomplicerat och flera personer har hörts. De tre ordningsvakterna har berättat om delvis olika skeden ur delvis skilda perspektiv. MCs egen berättelse spänner över en längre tidsperiod och rör betydelsen också av tidigare kontakter med en av ordningsvakterna. Även om bevisningen, på sätt som åklagaren begärt, i hovrätten kan läggas fram genom ljud- och bildupptagning av förhören vid tingsrätten, kan

fråga om tilläggsförhör och ny bevisning bli aktuell. MC får därför anses vara i behov av offentlig försvarare i hovrätten med hänsyn till utredningen om brottet.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ann-Christine Lindeblad, Johnny Herre, Agneta Bäcklund, Svante O. Johansson (referent) och Dag Mattsson
Föredragande justitiesekreterare: Cecilia Hartman